

Kierros tulivuorisaarilla AZORIT

6.1.2025 6.00

Yhdeksän saaren muodostama, Portugalille kuuluva Azorien saariryhmä on kaukana Atlantilla. Matkaa maan pääkaupungista, Lissabonista tulee noin 1500 kilometriä. Kun Azoreilta jatketaan kohti länttä, tullaan Pohjois-Amerikkaan, jonne on matkaa vielä 3900 kilometriä.

Yli 600 kilometrin matkalle levittäytyvät tuliperäiset saaret ovat keskellä aavaa ulappaa. Vaikka Azorit ovatkin kaukana, ovat ne maailman läntisin paikka, jossa voi maksaa euroilla. Ne ovat myös osa Euroopan Unionia. Portugalin korkein vuori Pico kohoo Picon saarella 2351 metrin korkeuteen.

Azorit ovat syntyneet miljoonia vuosia sitten. Mannerlaattojen liikkeessä on merenpohjaan syntynyt halkeamia, joista sula laava on päässyt esiin. Vähitellen alati nouseva laava on noussut meren pinnan yli muodostaen saaren.

Saarten järjestys ja etäisyys toisiinsa selittyy sillä, että mannerlaattojen liikkeessä on muodostunut uusia niin sanottuja kuumia pisteitä, joissa halkeamissa maankuori on antanut periksi ja sama prosessi on toistunut. Viimeinen tuhoisa purkaus sattui 1957-1958 välisenä aikana Faialin saarella.

Jokaisella saarella on oma pääkaupunki, mutta São Miguelin saarella sijaitseva Ponta Delgada on hallinnon keskus. Siellä on myös lentokenttä, jonne suuretkin koneet voivat laskeutua. Toinen kansainvälinen lentokenttä on Terceirassa ja kolmas Santa Marian saarella.

Portugalilainen **Diego de Silves** purjehti saarille vuonna 1427 ja nimesi ne pyhimysten mukaan. Näin saivat nimensä Santa Maria ja São Miguel, jolle muutti väkeä Algarvesta 1444. Portugali oli tosin vallannut saaret jo 1439 ja piti niitä tiukasti hallinnassaan aina vuoteen 1976, jolloin saaret saivat osittaisen autonomian. Jopa Kolumbus vieraili saarilla matkallaan uuteen maailmaan.

Saaret vetoavat matkailijaan monella tavalla. Erityisesti luonto on vaihtelevaa ja paikoin varsin karua. Ensimmäisenä huomion kiinnittää kuitenkin vehreys, sillä tuliperäinen maa on sopiva kasvualue monille lajeille. Maatalous on tärkeä elinkeino. Usein toistuvat sateet takaavat ympärivuotisen vihreyden ja varsinkin karjanhoito on voimissaan. Maitoa ja juustoja on tarjolla monenlaisina tuotteina. Paikallisten härkien lihasta valmistetut pihvit kuuluvat maailman parhaimpiin. Kanat saavat tepastella ympäriinsä ilman häkkejä tai aitauksia.

Euroopan sää saa alkunsa Azoreilta, sanovat merenkulkijat. Säätila saattaa vaihdella saman päivän aikana aurinkoisesta myrskyyn. Pico-vuoren huippu on lähes aina pilvien peitossa ja paikalliset sanovatkin sillä olevan usein hatun päässään.

Meren ansiosta lämpötila on kesälläkin siedettävä. Elohopea nousee harvoin yli 25 asteen. Toisaalta talvellaakaan se ei laske alle viidentoista asteen. Merivesi on sen sijaan kylmää, ollaanhan keskellä Atlanttia, eikä Golf-virtakaan pysty lämmittämään valtavaa vesimäärää.

Lintuja on paljon ja yllättävää on, että jotkut muuttolinnut pysähtyvät pitkän muuttomatkinsa aikana Azoreille, joka nimi tulee saarilla asuvista haukoista, *aqor*.

Useat maaeläinlajit ovat tulleet aikojen saatossa merimiesten mukana. Koska saarille ei tule kuin lentäviä tai uivia eläimiä, ei Azoreilla ole lainkaan käärmeitä.

Nautaeläimet, lampaat ja niitä paimentavat erikoiset koirat on tuotu mantereelta. Lihan maku on erinomaista mehevän ruohon ansiosta. Lisäksi ruokapaikoissa on muistettu myös pyhimyksiä. Jos haluaa nauttia pihviä Pyhän Pietarin ravintolassa, se onnistuu Ponta Delgadassa.

Kun valaat tulevat synnyttämään poikasensa, järjestetään valaankatseluretkiä. Valaita metsästettiin takavuosina niin, että ne olivat kuolla sukupuuttoon. Nyt valaаныpyynti on kielletty ja niitä saa ihailla veneestä käsin. Valaat viettävät kesän kaukana pohjoisessa. Myös delfiinejä voi nähdä parvissa ja joskus kohdata valtavan kokaisen merikilpikonnin, joka lilluu melkein veden pinnalla.

Parhaiten saariin tutustuu vuokraamalla auton päiväksi. Hinta ei pääätä huimaa ja liikenne on melko vähäistä. Suunnistaminen ajaessa on onnen kauppaa, sillä vuokraamosta saadut kartat ovat suuntaa antavia.

Saarten tutkiminen on hyvä aloittaa São Miguelilta. Ponta Delgadan kaupunki ei ole liian suuri ja parhaat paikat ovat luonnon keskellä. Kannattaa suunnata Pico da Barrosalle, josta on upea näköala Lagoa do Fogo -järvelle. Tulijärvi on monen mielestä saarten kaunein. Sete Cidadesin alueella on erikoiset kaksoisjärvet. Lagoa Azul, on väriältään sininen ja Lagoa Verde, nimensä mukaan vihreä. Tuliperäisyys näkyy joka puolella jyrkkien kraatterin seinämien reunustaessa kyliä.

Käymisen arvoinen saari on myös Terceira. Vuokra-autokierroksella saarta halkovaa, ainoaa moottoritietä ei oikeastaan kannata käyttää, sillä varsinaiset maisemat ovat rannikoilla. Kannattaa ottaa pohjoinen rantatie, joka kiemurtelee monen viehättävän kylän kautta kohti merta. Väliin mahtuu upeita näkymiä, tyrskyt lyövät mustaan laavarantaan ja meri kimmeltää sinisenä.

Angra do Heroismo on saanut nimensä urheista asukkaistaan, jotka vuosien saatossa taistelivat hyökkääjiä vastaan. Kaupungin kirkko on peräisin 1500 luvulta ja monet varakkaiden aatelisten rakennuttamat asunnot kertovat menneisyydestä. Kaupunkia koitteli ankara maanjäristys 1980, mutta sen tuhot on korjattu. Angra do Heroismo on nykyään Unescon suojelukohde.

Aivan kaupungin kupeessa on Monte Brasil -vuori, jonka laella on sotamuistomerkki ja muutama ilmatorjuntatykki toisen maailmansodan ajoilta. Saaren varuskunta sijaitsee kukkulan kupeessa. Kaupunki on ehdottomasti käymisen arvoinen. Paluumatkalla kannattaa käyttää eteläistä rantatietä.

Faialissa vierailaan vuoden 1957 purkauksen tapahtumapaikalla. Tuolloin pieni kylä sekä saaren kärjessä sijaitseva majakka jäivät laavavirtojen alle. Keskellä saarta on noin 400 metriä syvä tulivuoren kraatteri ja kuumia lähteitä. Muutaman kilometrin päässä Faialista on Portugalin korkein vuori Pico samannimisellä saarella.

Saarella on viehättäviä kyliä ja sen pääkaupunki Horta erityisen viehättävä. Talot on rakennettu portugalilaistyyliin; maaleissa on käytetty kirkkaita värejä ja seinissä kaakelipintoja. Café Sport -baarissa purjeveneellä Atlantin ylittävät käyvät ennen matkalle lähtöä nauttimassa lasilliset.

Azorien vanhinta kaupunkia, Angra do Heroismoa, kutsutaan Angraksi. Kaupunki on Unescon maailmanperintökohde vuodesta 1983.

Tuliperäiset kalliot nousevat jyrkinä merestä.

Picoon pääsee päivittäin lautalla Faialista. Pico Alton huippu on on usein pilvien peittämä ja siellä voi olla jopa lunta. Maaperä on erityisen hedelmällistä viininviljelylle. Kuuluisaa Verdelho do Pico aperitiiviinejä tuotetaan täällä. Saari on nykyisin luonnonsuojelualuetta.

São Jorgen saarella kasvaa muun muassa kahvi. Hieman uneliaan kylän rinteitä kirjoavat kauniit kylät.

Graciosan maaviljelyssaarella laiduntavat lehmät ja pieniä meijereitä on siellä täällä, samoin toimivia tuulimyllyjä. Erikoinen luonnonmuodostelma Furna do Enxorfe eli rikkiluola on maininnan arvoinen. 100 metriä pitkä tunneli johtaa rotkolle, josta on erikoiset näkymät rikkipitoiselle järvelle.

Jos Azorit luetaan kuuluviksi Eurooppaan, on Euroopan läntisin paikka Flores. Se on keskikorkeudeltaan suurin, paikoin jopa 600 metriä korkeat seinämät nousevat suoraan merestä. Korkeimmat huiput ovat lähes kilometrin korkuisia. Seitsemän sammunutta kraatteria on täytynyt vedellä. Niinpä saarella ei ole puutetta vedestä, vaan kävijä saa ihastella jopa upeita vesiputouksia.

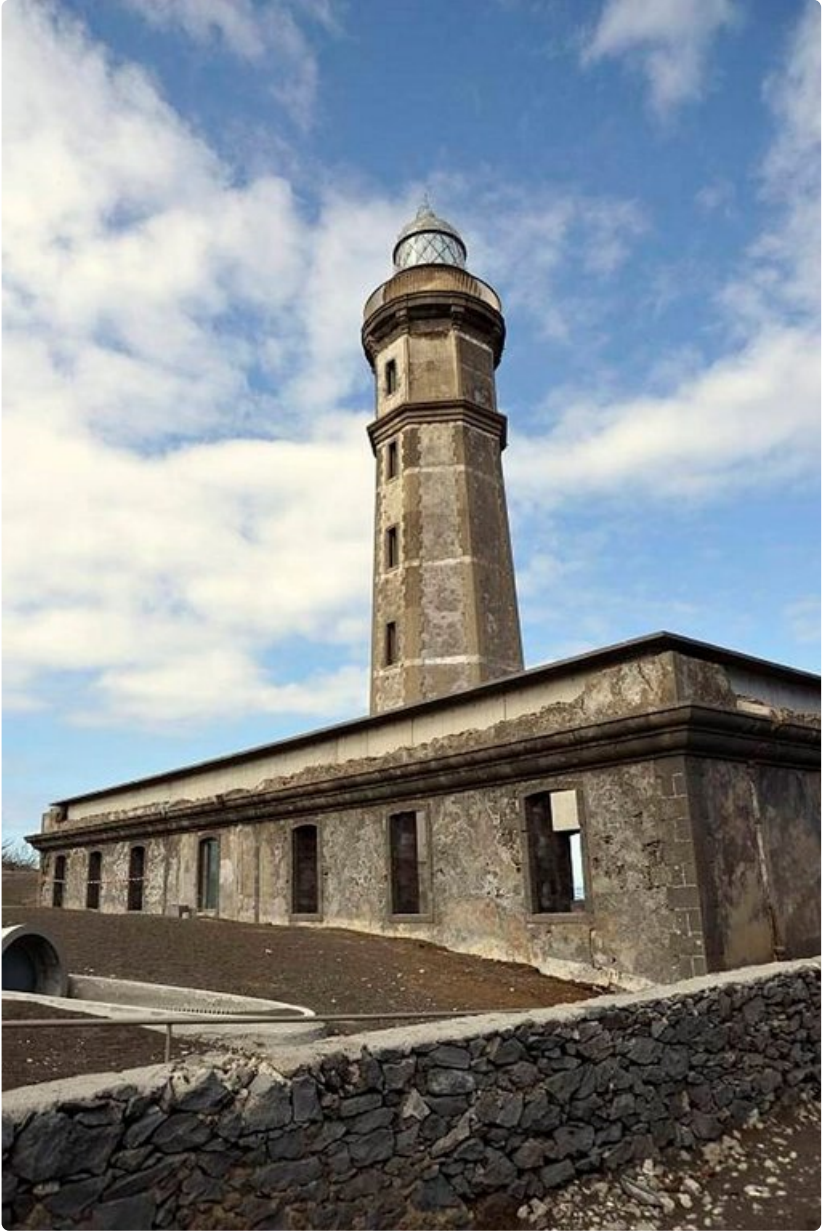
Corvon pienellä saarella on halkaisijaltaan noin 3,4 kilometrinen sammunut tulivuoren kraatteri.

Azorien saarten yhteinen nimittäjä on tuliperäisyys, mutta luonto ja maisemat poikkeavat toisistaan. Lento Suomesta kestää noin viisi tuntia ja matka palkitsee vaivan.

FAKTAT AZORIT

Muodostuu 9 saaresta; São Miguel, Pico, Terceira, São Jorge, Faial, Flores, Santa Maria, Craciosa ja Corvo.
Pinta-ala: 2333 km²
Asukasluku: noin 240 000
Kieli: portugali
Pääuskonto: katolilaisuus
Valuutta: euro
Aikaero Suomeen: -3 tuntia
Elinkeinot: maatalous, matkailu, kalastus
Liikkuminen: Paikallinen lentoyhtiö lentää saarille Ponta Delgadasta. Picoon on mentävä laivalla.

TEKSTI JA KUVAT: MARKKU JALONEN

Tulivuorenpurkaus on tuhonnut majakan alaosan.

Laavan ja maan uumenista syöksyneiden kivien tuhoama rakennus.

Azoreilla on runsaasti kukkaloistoa. Madeiran kansalliskukka strelitzia viihtyy siellä hyvin ja hortensia-pensaat toimivat eläinaitoina, koska ne eivät pahanmakuisina kelpaa eläimille.

Viehättävät kappelit kutsuvat pysähtymään.